

VILA-SECA I SALOU ALS FONS DOCUMENTALS DE L'ARXIU HISTÒRIC DE LA DIPUTACIÓ DE TARRAGONA

L'Arxiu Històric de la Diputació de Tarragona [=AHDT]

L'AHDT, està situat al C. Santa Anna 8, d'aquesta capital i custodia el fons antic generat per la corporació provincial des de ben entrat el segle XIX. La diversitat documental que s'hi pot observar té un denominador comú: la gestió de control (polític, fiscal) i de serveis (assistencials, de foment) a l'àmbit territorial de la demarcació tarragonina. La Diputació de Tarragona porta quasi 170 anys gestionant el territori, i el fruit d'aquesta tasca, juntament amb els principals esdeveniments socials i històrics, han quedat reflectits en la documentació generada.

El fons documental de l'AHDT està classificat orgànicament en diverses seccions, la majoria de les quals es subdivideixen en dues sèries que compten amb la seva pròpia numeració, la de caps en foli (f) i la de caps en quart (q): Actes, Cultura [CUf, CUq]. Governació [GOf, i GOq], Intervenció [INf, INp - pressupostos-], Obres Públiques [OPf, OPq], Llibres Administratius [LA], etc.

Vila-seca

Vila-seca, com a localitat integrant de la demarcació de Tarragona, ha creuat llurs interessos amb els de la Diputació, en diversitat d'expedients de molt diversa índole.

Les activitats de foment han estat un dels pilars en els que la vila ha sabut desenvolupar tot el seu potencial. Per prendre el pols a la riquesa de la vila, tenim diversos camins de consulta: per al s. XIX, les quotes fiscals que li eren assignades anualment (a l'AHDT és fàcil la consulta a través del buidatge efectuat del *Butlletí Oficial de la Província*); per al s. XX, la fitxa de recursos agropequaris (superfícies, conreus, ramaderia, valoracions econòmiques, etc.) dels primers anys de postguerra [INf, 47], i la secció de *Cadastre* (mitjans de segle).

L'impacte de l'establiment de la xarxa de ferrocarrils es va fer notar a la vila amb notícies d'ocupació de terrenys (1895), i sobretot del tramvia a Reus (1876) [OPq, 113 i OPf, 69].

L'edifici per a l'Escola consta d'un primer expedient vers 1928, on hi podriem trobar: antecedents, memòria, plec de condicions, plànols, etc. [OPf, 107].

Entre 1932-1938 es dugué a terme l'expedient del projecte de Sanejament de la vila [OPf, 373]. El 1954 s'incoà un expedient de concessió d'un ajut econòmic a favor de l'Ajuntament per al finançament (d'una part) del projecte d'obertura d'una via-passeig d'unió entre el carrer Comte Sicart i la variant de la carretera Barcelona-València (i suprimir així el pas a nivell de la linea de ferrocarril) [GOf, 78]. Finalment, els primers anys de la segona meitat de segle, trobem sengles expedients d'obres de construcció d'un camí veïnal de

Tarragona al far de Salou, ramal a Vila-seca (1957), i un projecte d'ordenació urbana (1962) **[OPf, 359, 425 i 450]**. El Pla d'Ordenació de la Costa (1963), que ocupa mitja dotzena de metres lineals, conté nombroses apreciacions, dades i càlculs, sobre la situació de la costa a nivell: agrícola i ramader, industrial, militar, cultural (xarxa de biblioteques i museus), d'abastament (de menjar, d'aigües), etc.

Els principals esdeveniments polítics del segle XX (Revolució i Guerra Civil), han tret el cap igualment entre la documentació de Diputació de Tarragona. Les eleccions de 1934 consolidaven el govern de la República al nostre país, i a nivell local significaven l'elecció dels principals dirigents d'aquesta nova etapa política. Consta la certificació del consistori format arrel d'aquell sufragi **[GOf, 20]**. Amb posterioritat a la Guerra Civil, l'Administració Central engegà un programa per conèixer l'estat dels arxius municipals, consistent en la contestació a un model d'enquesta gestionat i coordinat per les diputacions. A la demarcació de Tarragona, l'enquesta constestada pel consistori vilasecà denunciava que l'arxiu municipal va resultar afectat, però afegia un inventari confegit amb la documentació existent on se'n pot trobar alguna d'anterior al segle XIX.

En l'aspecte religiós, no es conserva únicament l'expedient d'"*Aranceles de Estola, pié de altar y distribuciones*" (on es dóna compta dels drets parroquials amb que el municipi contribuï a en els serveis religiosos) **[GOq, 3]**, sinó també un expedient d'ermites. Diputació de Tarragona subvencionava les obres de millora, urbanització, habilitació, conservació o arranjamet, de l'edifici d'ermites de la demarcació, i en aquest sentit, el 1960, atorgava una subvenció de 6.000.- pta. per a l'embelliment del santuari Verge de la Pineda **[CUf, 13]**. En aquest expedient s'hi pot trobar memòria explicativa, informe sobre l'actuació pretesa, projecte d'obres, plànols, etc.

A banda d'aquests fons documentals, l'AHDT compta igualment amb dues col·leccions fonamentals: la d'*Actes de la corporació* i la del *Butlletí Oficial de la Província* (BOPT). La seva enorme importància com a font de gran quantitat de dades tant nombroses com diverses, ha obligat a dedicar-hi bona part dels esforços de descripció, de manera que actualment comptem amb el buidatge de tots els llistats de localitats, totals o parcials, corresponents al segle XIX apareguts en el BOPT. D'aquest material se'n pot elaborar una evolució fiscal (impost de Consums, *contingente provincial*, etc.), demogràfica (dades absolutes de població), electoral (resultats d'escrutinis, actualització de censos electorals), d'aportació humana a la mobilització militar (quintes), etc., de qualsevol localitat, a més de dades ocasionals sobre establiment i gestió de serveis, recursos naturals, ensenyament, ferrocarrils, hisenda, etc.

Pel que fa a les actes de la corporació, el buidatge s'ha iniciat fa ben poc, però ja comptem amb quatre anys treballats (1876-1879), els quals, al voltant de Vila-seca, ens han proporcionat, entre d'altres, notícies referents a: la carretera de Vila-seca a Cambrils (el 8 de febrer de 1876 es rebia la Recepció definitiva de les obres d'arranjament), la de Tarragona-València a Vila-seca (el juny de 1876 es procedia a l'acta de reconeixement de recepció definitiva de les obres), el tramvia a Reus (el 2 de novembre de 1876 els reusencs Sebastià Cabot i

Antoni Fusté demanaven autorització per establir el tramvia, i el 12 de gener presentaven un projecte), les obres executades en una casa particular del C. Ferrocarril (propietat de Josep Domènech Monté), la necessitat d'arranjar la font i rentadors públics de la vila (gener de 1879), o l'aprovació de noves ordenances municipals (novembre de 1879), etc.

Pel que fa al Fons d'imatges de l'AHDT, està compost per més de 6.700 unitats, éssent la quasi totalitat positius fotogràfics d'entre 1950-1990, relatius a actes polítics, institucionals o de foment (actes, visites, inauguracions, etc). Referents a Vila-seca conservem 34 positius en color entre els anys 1975-1977:

Data	Ressenya	Nombre
16-07-1975	Inauguracions	5
17-01-1976	Acte	10
18-06-1976	Visita	4
26-09-1976	Visita	8
18-03-1977	Visita del Governador Civil	7

Salou

Salou, municipi relativament nou, ha estat potenciat amb diversos actes de foment per part de la Corporació provincial. Recordem l'expedient de 1886 sobre el tramvia que des de Reus passava per Vila-seca fins a Salou **[OPf, 69]**, del qual n'hi ha un altre el 1895 **[OPq, 113]**.

Té, igualment, un expedient de construcció, rehabilitació o arranjament d'un edifici destinat a escola pública (1938-58) **[OPf, 377]**, i, finalment, diversos expedients de construcció de vials: Carretera de la general de València a Tarragona i Salou (1878-1930, 1932-1952); Camí Veïnal de Tarragona al far de Salou (1957, 1958-1964); Camí Veïnal de Cambrils a Salou (1957-1964); Memòria, projecte i expropiacions de l'Autovia de Tarragona a Salou (1964-1969). **[OPf, 117, 271, 359, 448, 450, 515, 529 i 530]**. L'esforç econòmic per finançar aquesta autovia, queda reflexat en l'expedient de Pressupost Extraordinari núm. 9 de la secció d'Intervenció **[INp, 391]**, i en la sèrie de llibres administratius que recullen l'execució del pressupost en diaris d'intervenció de despeses, d'ingressos i de rendes i exaccions **[LA, 102, 103, 171 i 172]**.

Esment a banda mereix la construcció del monument més singular i emblemàtic de la població, l'erigit el 1965 a Jaume I, al bell mig del passeig marítim **[OPf, 484]**. Es tracte d'un expedient prou complert, amb memòria, pressupost, comunicacions i oficis, documentació comptable, i àdhuc plànols (un parell de croquis i diversos plànols de l'emplaçament, tant a escala 1:1000 com a 1:50).

El buidatge dels quatre anys d'actes de la Corporació (1876-1879), també ha donat algun fruit apreciable. A més de la sol·licitud dels promotors del tramvia amb Reus, Cabot i Fusté (2 de novembre de 1876), està també la petició de l'ajuntament reusenc de declarar exceptuats de la desamortització els edificis de *Capitania* i de *Duana* del port de Salou (13 de novembre de 1877).

I pel que fa al Fons d'imatges, l'AHDT compta amb un total de 26 positius en color referents a Salou, compresos entre 1971-1977:

Data	Ressenya	Nombre
17-07-1971	Inauguració de la Pl. de la Província	1
18-05-1974	s.i.	13
16-07-1975	Inauguracions	5
....-12-1977	Visita al pessebre	7

* * *

A més de tot allò exposat, el buidatge exhaustiu i pacient dels fons documentals de seccions com: Beneficència, Cultura, Governació, Quintes, etc., ha d'aportar, segur, una doll de dades per aquells interessats en la història local tant de Vila-seca com de Salou o de qualsevol altre població de la demarcació.

MANEL GÜELL
Encarregat de l'AHDT
Abril de 2002

Publicat a *El Pont de Fusta*, Vila-seca, núm. 268 (juny 2002), p. 25 i núm. 269 (juliol 2002), p. 23.

BIBLIOGRAFIA

GÜELL, MANUEL. "El Archivo Histórico de la Diputación de Tarragona y sus series documentales". dins: *I Jornadas de Archivos Históricos en Granada*. Granada: Archivo Municipal, 24-28 d'abril de 1999.

GÜELL, MANEL. "Arxiu Històric de la Diputació de Tarragona". *Kesse*, Cercle d'Estudis Històrics i Socials del Camp de Tarragona "Guillem Olivé" (en premsa).

GRAU PUJOL, JOSEP M.T.; GÜELL, MANEL. "La crònica negra de la destrucció d'arxius a la demarcació de Tarragona". *Lligall*, AAC, 18 (2001) 65-120.